

Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci.

Dz.U.2023.810 t.j. z dnia 2023.04.27

Status: Akt obowiązujący

Wersja od: 10 sierpnia 2023r. do: 31 grudnia 2023r.

Wejście w życie:

1 kwietnia 2016 r. , 17 lutego 2016 r.

zobacz:

art. 58

Art. 58. [Wejście w życie ustawy]

Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia 3 , z wyjątkiem art. 53, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 11 lutego 2016 r.

o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. [Zakres podmiotowy ustawy]

1. Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia.

2. Prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje:

- 1) obywatelom polskim;
- 2) cudzoziemcom:

- a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
- b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską dwustronnych umów międzynarodowych o zabezpieczeniu społecznym,
- c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2021 r. poz. 2354, z późn. zm.), jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją "dostęp do rynku pracy", jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizej,
- e) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
  - na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub
  - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
  - jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na okres nieprzekraczający dziewięciu miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,
- f) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
  - na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 lub art. 151b ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
  - na podstawie wizej krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych,
  - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
  - z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o

zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,

g) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz członkom ich rodzin, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. b, d, e lub f umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE L 29 z 31.01.2020, str. 7, z późn. zm.).

3. Prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje osobom, o których mowa w ust. 2, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres, w jakim mają otrzymywać świadczenie wychowawcze, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Art. 2. [Definicje]

Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) (uchylony);

2) (uchylony);

3) (uchylony);

4) (uchylony);

5) dziecku - oznacza to dziecko własne, dziecko przysposobione oraz dziecko, w sprawie którego toczy się postępowanie o przysposobienie, dziecko znajdujące się pod opieką prawną, dziecko umieszczone w pieczy zastępczej lub dziecko umieszczone w domu pomocy społecznej;

6) (uchylony);

7) (uchylony);

8) instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie - oznacza to młodzieżowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, areszt śledczy, zakład karny, szkołę wojskową lub inną szkołę, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie;

9) (uchylony);

10) opiekunie faktycznym dziecka - oznacza to osobę faktycznie opiekującą się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu opiekuńczego o przysposobienie dziecka;

11) (uchylony);

12) (uchylony);

13) (uchylony);

14) (uchylony);

15) przepisach o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego - oznacza to rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 5, str. 72, z późn. zm.) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009, str. 1, z późn. zm.);

16) (uchylony);

17) szkole - oznacza to szkołę podstawową, szkołę ponadpodstawową, klasy dotychczasowej szkoły ponadgimnazjalnej prowadzone w szkole ponadpodstawowej, szkołę artystyczną, w której jest realizowany obowiązek szkolny lub nauki, a także młodzieżowy ośrodek socjoterapii, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy.

18) (uchylony);

19) (uchylony);

20) (uchylony);

21) (uchylony);

22) (uchylony).

Art. 3. [Sprawozdanie z realizacji ustawy]

Rada Ministrów składa corocznie Sejmowi i Senatowi, w terminie do dnia 30 września, sprawozdanie z realizacji ustawy.

Rozdział 2

Świadczenie wychowawcze

Art. 4. [Osoby uprawnione do świadczenia wychowawczego; okres pobierania świadczenia]

1. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

2. Świadczenie wychowawcze przysługuje:

- 1) matce albo ojcu, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu matki albo ojca, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 2a, albo
  - 2) opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu opiekuna faktycznego, albo
  - 3) opiekunowi prawnemu dziecka, albo
  - 4) dyrektorowi domu pomocy społecznej, albo
  - 5) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700 i 2140).
3. Świadczenie wychowawcze przysługuje osobom, o których mowa w ust. 2, do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

Art. 5. [Wysokość świadczenia]

1. Świadczenie wychowawcze przysługuje osobom, o których mowa w art. 4 ust. 2, w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko.
2. W przypadku urodzenia dziecka albo ukończenia przez dziecko 18. roku życia kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę tego świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które to świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.
- 2a. W przypadku gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę świadczenia wychowawczego ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego.
- 2b. Jeżeli zgodnie z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego ustawodawstwo polskie nie jest ustawodawstwem wyznaczonym jako mające pierwszeństwo, świadczenie wychowawcze przysługuje odpowiednio w wysokości określonej w ust. 1-2a.
3. (uchylony).
4. (uchylony).

Art. 5a. [Podmiot uprawniony do świadczenia wychowawczego na dziecko umieszczone w domu pomocy społecznej lub w pieczy zastępczej]

1. ŚW przypadku dziecka umieszczonego w domu pomocy społecznej świadczenie wychowawcze przysługuje dyrektorowi domu pomocy społecznej, chyba że inne osoby, o których mowa w art. 4 ust. 2, uczestniczą w opiece nad dzieckiem i spełniają warunki uprawniające do otrzymania świadczenia wychowawczego.

2. Na dziecko umieszczone w pieczy zastępczej świadczenie wychowawcze przysługuje wyłącznie odpowiednio rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Art. 6. [Zwiększenie wysokości świadczenia]

Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, zwiększyć wysokość kwoty, o której mowa w art. 5 ust. 1, biorąc pod uwagę prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy.

Art. 7.

(uchylony).

Art. 8. [Przypadki, w których świadczenie nie przysługuje]

1. Świadczenie wychowawcze nie przysługuje, jeżeli:

- 1) dziecko pozostaje w związku małżeńskim;
- 2) dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie;
- 3) pełnoletnie dziecko ma ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na własne dziecko;
- 4) członkowi rodziny przysługuje za granicą na dziecko świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia wychowawczego, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

2. (uchylony).

Art. 9. [Marnotrawienie świadczenia]

W przypadku gdy osoba, o której mowa w art. 4 ust. 2, marnotrawi wypłacane jej świadczenie wychowawcze lub wydatkuje je niezgodnie z celem, należne świadczenie wychowawcze w całości lub

w części jest przekazywane jej odpowiednio przez kierownika ośrodka pomocy społecznej albo dyrektora centrum usług społecznych w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług.

Art. 9a. [Przeznaczenie świadczenia wychowawczego przyznanego na dzieci umieszczone w placówkach]

1. Świadczenie wychowawcze przyznane na dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu specjalistyczno-terapeutycznego, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych albo interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych przeznacza się w szczególności na rozwój zainteresowań oraz zwiększanie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci umieszczonych w tych placówkach lub ośrodkach lub gromadzi jako oszczędności.

2. W przypadku powrotu dziecka do rodziny biologicznej na mocy orzeczenia sądu sąd rozstrzyga również o sposobie dysponowania środkami finansowymi pochodzącymi ze świadczenia wychowawczego zgromadzonymi jako oszczędności.

Rozdział 3

Podmioty realizujące zadania w zakresie świadczenia wychowawczego

Art. 10. [Organ właściwy]

1. Postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego prowadzi oraz świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

2. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych może wyznaczyć do realizacji całości lub części zadań, o których mowa w ust. 1, jednostki organizacyjne Zakładu Ubezpieczeń Społecznych inne niż jednostki właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się lub otrzymującej świadczenie wychowawcze.

Art. 11. [Sprawy o świadczenie wychowawcze realizowane w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego]

1. Funkcję instytucji właściwej w zakresie świadczenia wychowawczego w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w przypadku przemieszczania się osób między państwami Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Konfederacji Szwajcarskiej i Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii

Północnej pełnią:

1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych,

2) wojewoda

- na zasadach określonych w art. 16.

2. Wojewoda może, w formie pisemnej, upoważnić pracownika urzędu wojewódzkiego do wykonywania w jego imieniu czynności wynikających z funkcji określonej w ust. 1 pkt 2 oraz do przekazywania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych informacji, o których mowa w art. 16.

3. (uchylony).

4. Wojewoda wymienia dane w zakresie świadczenia wychowawczego w ramach Systemu Elektronicznej Wymiany Informacji dotyczących Zabezpieczenia Społecznego, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącym wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, za pośrednictwem punktu kontaktowego, o którym mowa w art. 12 ust. 2.

5. W postępowaniach dotyczących świadczeń wychowawczych realizowanych w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego komunikacja między Zakładem Ubezpieczeń Społecznych a wojewodą odbywa się wyłącznie przy użyciu systemów teleinformatycznych. W przypadku wniosków, decyzji lub innych dokumentów, które posiadają wyłącznie postać papierową, jest przekazywana ich elektroniczna kopia. Kopia stanowi dowód w postępowaniach dotyczących świadczeń wychowawczych.

6. W sprawach o świadczenie wychowawcze realizowane w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego komunikacja między wojewodą a ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, w szczególności przesyłanie odwołań, ponagleń, zażaleń, innych akt sprawy, a także postanowień lub decyzji administracyjnych, niezależnie od postaci, w której zostały złożone lub wydane, odbywa się wyłącznie przy użyciu systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny po zastosowaniu zapewnionych w systemie sposobów potwierdzenia pochodzenia oraz integralności przesłanych danych. W przypadku dokumentów, które posiadają wyłącznie postać papierową, przekazywana jest ich elektroniczna kopia.

7. Systemy teleinformatyczne, o których mowa w ust. 5, zapewniają w szczególności:

1) możliwość odnotowania w systemie, kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane uzyskał;

2) zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania.

Art. 12. [Zadania ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego]

1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego jest władzą właściwą oraz instytucją łącznikową w zakresie świadczenia wychowawczego w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i w tym zakresie nadzoruje wojewodę. W ramach nadzoru minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego sprawuje kontrolę nad wojewodą na zasadach i w trybie określonych w przepisach o kontroli w administracji rządowej.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego prowadzi punkt kontaktowy, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącym wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, służący do wymiany danych w ramach Systemu Elektronicznej Wymiany Informacji dotyczących Zabezpieczenia Społecznego w zakresie świadczenia wychowawczego.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przetwarza dane osobowe, jeżeli jest to niezbędne do prowadzenia punktu kontaktowego, o którym mowa w ust. 2, w tym do realizacji praw lub obowiązków wynikających z przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Art. 12a. [Nadzór nad działaniami ZUS w zakresie realizacji świadczenia wychowawczego]

Nadzór nad zgodnością działań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie realizacji świadczenia wychowawczego z obowiązującymi przepisami sprawuje minister właściwy do spraw rodziny. Nadzór ten nie może dotyczyć spraw indywidualnych.

Rozdział 4

Postępowanie w sprawach o świadczenie wychowawcze

Art. 13. [Wniosek o ustalenie prawa do świadczenia; załączniki do wniosku]

1. Ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki, ojca, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, dyrektora domu pomocy społecznej, rodziny zastępczej, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcijnego.

2. Wniosek składa się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

2a. Informacje przedstawione we wniosku i w załącznikach do wniosku składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany

do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.". Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

3. Wniosek zawiera:

- 1) dane dotyczące osoby występującej o przyznanie świadczenia wychowawczego, w tym:
  - a) w przypadku rodzica - imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość, adres poczty elektronicznej, numer telefonu oraz informację, czy osoba występująca o przyznanie świadczenia wychowawczego lub członek rodziny wykonują pracę najemną lub pracę na własny rachunek w państwie, o którym mowa w art. 11 ust. 1,
  - b) w przypadku opiekuna faktycznego dziecka i opiekuna prawnego dziecka - imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, obywatelstwo, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość, adres poczty elektronicznej, numer telefonu oraz informację, czy osoba występująca o przyznanie świadczenia wychowawczego lub członek rodziny wykonują pracę najemną lub pracę na własny rachunek w państwie, o którym mowa w art. 11 ust. 1,
  - c) w przypadku rodziny zastępczej i osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka - imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, obywatelstwo, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość, adres poczty elektronicznej i numer telefonu,
  - d) w przypadku dyrektora domu pomocy społecznej, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej i dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego - imię, nazwisko, datę urodzenia, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość, adres poczty elektronicznej, numer telefonu oraz nazwę, adres, NIP i REGON placówki, którą kieruje dyrektor;
- 2) dane dotyczące dzieci, na które osoba, o której mowa w ust. 1, ubiega się o przyznanie świadczenia wychowawczego, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, stan cywilny, obywatelstwo, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz, w przypadku gdy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, adres miejsca zamieszkania;
- 3) dane dotyczące innych osób, podane przez osobę ubiegającą się o przyznanie świadczenia

wychowawczego - jeżeli w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego;

4) numer rachunku płatniczego w kraju lub numer wydanego w kraju instrumentu płatniczego w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2360 i 2640), chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe stanowią inaczej;

5) oświadczenie o niewystępowaniu okoliczności pozbawiających prawa do świadczenia wychowawczego, o których mowa w art. 5 ust. 2a, art. 5a i art. 8.

3a. W przypadku osób występujących o przyznanie świadczenia wychowawczego, o których mowa w ust. 3 pkt 1 lit. a i b, które wykonują lub członek ich rodziny wykonuje pracę najemną lub pracę na własny rachunek w państwie, o którym mowa w art. 11 ust. 1, wniosek zawiera także:

- 1) zagraniczny numer identyfikacyjny służący do identyfikacji ludności;
- 2) państwo pobytu;
- 3) okres pobytu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) adres miejsca zamieszkania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) nazwę i adres pracodawcy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) miejsce prowadzenia działalności gospodarczej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Do wniosku dołącza się odpowiednio:

- 1) (uchylony);
- 2) (uchylony);
- 3) zaświadczenia lub oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego:
  - a) zaświadczenie sądu opiekuńczego lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka,
  - b) prawomocne orzeczenie sądu orzekające rozwód lub separację,
  - c) orzeczenie sądu opiekuńczego o ustaleniu opiekuna prawnego dziecka,
  - ca) zaświadczenie odpowiednio organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, powiatowego centrum pomocy rodzinie albo podmiotu, o którym mowa w art. 190 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, wraz z

datą umieszczenia,

cb) kartę pobytu - w przypadku cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,

cc) kartę pobytu i decyzję o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub inny dokument uprawniający cudzoziemca do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który uprawnia do wykonywania pracy,

cd) odpis orzeczenia sądu wskazującego na pozostawanie dziecka pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach,

d) inne dokumenty, w tym oświadczenia, potwierdzające spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia wychowawczego będącego przedmiotem wniosku.

5. Wniosek i załączniki do wniosku, o których mowa w ust. 4, są składane wyłącznie w postaci elektronicznej za pomocą:

- 1) profilu informacyjnego utworzonego w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej "profilem informacyjnym";
- 2) systemu teleinformatycznego banków krajowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych świadczących usługi drogą elektroniczną spełniających wymogi określone w informacji zamieszczonej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
- 3) systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny;
- 4) systemu teleinformatycznego wskazanego w informacji, o której mowa w ust. 6.

5a. Osobie składającej wniosek i załączniki do wniosku w sposób, o którym mowa w ust. 5 pkt 2-4, która nie posiada profilu informacyjnego, profil ten zakłada Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

6. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rodziny w informacji zamieszczonej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych może wskazać inne niż określone w ust. 5 pkt 1-3 systemy teleinformatyczne, za pomocą których mogą być składane wnioski i załączniki do wniosku określone w ust. 4.

7. Wniosek i załączniki do wniosku, o których mowa w ust. 4, składa się za pomocą:

- 1) profilu informacyjnego, po opatrzeniu ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym lub wykorzystując sposób potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych udostępniony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych bezpłatnie w systemie

teleinformatycznym;

2) systemu teleinformatycznego, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, po uwierzytelnieniu ich przy użyciu danych uwierzytelniających stosowanych przez bank krajowy lub spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową do weryfikacji w drodze elektronicznej posiadacza rachunku;

3) systemu teleinformatycznego, o którym mowa w ust. 5 pkt 3, po uwierzytelnieniu wnioskodawcy przy użyciu profilu zaufanego, profilu osobistego, innego środka identyfikacji elektronicznej wydanej w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1797), adekwatnie do poziomu bezpieczeństwa środka identyfikacji elektronicznej wymaganego dla usług świadczonych w tym systemie, danych weryfikowanych za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego, jeżeli te dane pozwalają na identyfikację i uwierzytelnienie wymagane w celu realizacji usługi online, albo innych technologii, jeżeli zostaną udostępnione w tym systemie;

4) systemu teleinformatycznego, o którym mowa w ust. 5 pkt 4, po opatrzeniu ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym lub wykorzystując sposób potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych udostępniony w tym systemie teleinformatycznym.

8. (uchylony).

9. Wniosek i załączniki do wniosku określone w ust. 4, składane w postaci elektronicznej za pomocą systemów, o których mowa w ust. 5 pkt 2, podpisane przy użyciu danych obejmujących imię, nazwisko oraz numer PESEL, są równoważne pod względem skutków prawnych dokumentowi opatrzonemu podpisem własnoręcznym.

10. Na potrzeby złożenia wniosku i załączników do wniosku określonych w ust. 4 bank krajowy na wniosek klienta, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa na wniosek członka, minister właściwy do spraw rodziny lub podmiot udostępniający system teleinformatyczny wskazany w informacji, o której mowa w ust. 6, przekazują do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dane niezbędne do uwierzytelnienia, pozwalające na założenie profilu informacyjnego.

11. Formularz wniosku opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym lub złożonym z wykorzystaniem sposobu potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych, udostępniony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych bezpłatnie w systemie teleinformatycznym, po wpisaniu do wniosku numerów PESEL osoby występującej o przyznanie świadczenia wychowawczego i dzieci pozostających na utrzymaniu tej osoby, może być uzupełniony o

dane zgromadzone w rejestrze PESEL w zakresie imion, nazwiska, daty urodzenia, stanu cywilnego i obywatelstwa osoby występującej o przyznanie świadczenia wychowawczego i członków rodziny.

12. (uchylony).

13. (uchylony).

14. Jeżeli osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze nie może złożyć w formie dokumentu elektronicznego zaświadczenia wymaganego dla potwierdzenia faktów lub stanu prawnego lub innego dokumentu niezbędnego w postępowaniu w sprawie o świadczenie wychowawcze, osoba ta może złożyć elektroniczną kopię takiego dokumentu, po uwierzytelnieniu jej przy użyciu mechanizmów określonych w art. 20a ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, a w przypadku składania dokumentów za pomocą systemów, o których mowa w ust. 5 pkt 2, przy pomocy mechanizmów określonych w ust. 9.

15. (uchylony).

16. (uchylony).

17. (uchylony).

18. Ilekroć w postępowaniach w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego jest wymagane potwierdzenie nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, osoba ubiegająca się o przyznanie świadczenia wychowawczego przedkłada odpowiednie zaświadczenie lub oświadczenie.

19. (uchylony).

20. Potwierdzenie złożenia w postaci elektronicznej wniosku wraz z załącznikami do wniosku, określonymi w ust. 4, przesyłane jest osobie ubiegającej się o świadczenie wychowawcze, w sposób przewidziany w systemie, za pośrednictwem którego nastąpiło złożenie wniosku, a w przypadku braku takiej możliwości na adres poczty elektronicznej wskazany przez osobę ubiegającą się o świadczenie.

21. Banki krajowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, minister właściwy do spraw rodziny oraz podmiot udostępniający system teleinformatyczny wskazany w informacji, o której mowa w ust. 6, których systemy teleinformatyczne, o których mowa odpowiednio w ust. 5 pkt 2, 3 albo 4, są wykorzystywane do składania wniosków i załączników do wniosków, o których mowa w ust. 4, usuwają dane objęte treścią tych wniosków i załączników niezwłocznie po otrzymaniu informacji o potwierdzeniu złożenia wniosku przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

22. (uchylony).

23. (uchylony).

Art. 13a. [Przyznanie, odmowa przyznania świadczenia wychowawczego oraz inne rozstrzygnięcia - forma prawna; przesłanie informacji o przyznaniu świadczenia wychowawczego; doręczanie przez ZUS pism w sprawie świadczenia wychowawczego]

1. Przyznanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wychowawczego nie wymaga wydania decyzji.
2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych udostępnia osobie ubiegającej się o świadczenie wychowawcze informację o przyznaniu świadczenia wychowawczego na jej profilu informacyjnym. Informacja o przyznaniu świadczenia wychowawczego lub zawiadomienie o umieszczeniu tej informacji na profilu informacyjnym mogą zostać przesłane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych osobie ubiegającej się o świadczenie wychowawcze na wskazany we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego adres poczty elektronicznej lub numer telefonu.
3. Nieodebranie informacji o przyznaniu świadczenia wychowawczego nie wstrzymuje wypłaty tego świadczenia.
4. W sprawach odmowy przyznania świadczenia wychowawczego, uchylenia lub zmiany prawa do świadczenia wychowawczego oraz nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję.
5. Decyzje, postanowienia, zawiadomienia, wezwania, zaświadczenia, informacje i inne pisma w sprawie świadczenia wychowawczego Zakład Ubezpieczeń Społecznych doręcza osobie ubiegającej się o świadczenie wychowawcze lub osobie pobierającej świadczenie wychowawcze wyłącznie w postaci elektronicznej na jej profilu informacyjnym. Informacja o umieszczeniu na profilu informacyjnym decyzji, postanowienia, zawiadomienia, wezwania, zaświadczenia, informacji i innego pisma w sprawie świadczenia wychowawczego może zostać przesłana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych osobie ubiegającej się o świadczenie wychowawcze lub osobie pobierającej świadczenie wychowawcze na wskazany we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego adres poczty elektronicznej lub numer telefonu.
6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, decyzje, postanowienia, zawiadomienia, wezwania, zaświadczenia, informacje i inne pisma w sprawie świadczenia wychowawczego uznaje się za doręczone:
  - 1) w momencie ich odbioru przez osobę ubiegającą się o świadczenie wychowawcze lub osobę pobierającą świadczenie wychowawcze na profilu informacyjnym;
  - 2) po upływie 14 dni od dnia umieszczenia decyzji, postanowienia, zawiadomienia, wezwania, zaświadczenia, informacji i innego pisma w sprawie świadczenia wychowawczego na profilu

informacyjnym - w przypadku ich nieodebrania.

7. Osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze lub osoba pobierająca świadczenie wychowawcze wnosi do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pisma wyłącznie w postaci elektronicznej na swoim profilu informacyjnym.

8. Decyzje, postanowienia, zawiadomienia, wezwania, zaświadczenia, informacje i inne pisma, o których mowa w ust. 5, opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym, kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo zamieszcza się w nich imię, nazwisko i stanowisko służbowe osoby upoważnionej do ich wydania.

9. Pisma, o których mowa w ust. 7, doręczane do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w postaci elektronicznej na profilu informacyjnym, składa się, opatrując je kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo wykorzystując sposób potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych udostępniony bezpłatnie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w systemie teleinformatycznym.

10. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest obowiązany do zapewnienia w swojej siedzibie, oddziale lub innej wyznaczonej jednostce organizacyjnej dostępu do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku i załączników do wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, wnoszenie innych pism w sprawie świadczenia wychowawczego oraz odbiór decyzji, informacji, postanowień, zawiadomień, wezwań, zaświadczeń i innych pism w sprawie świadczenia wychowawczego, a także do zapewnienia pomocy przy wnoszeniu i odbiorze tych dokumentów.

11. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie porozumienia, może zapewnić dostęp do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku i załączników do wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz zapewnić pomoc przy wnoszeniu tych dokumentów w miejscu innym niż siedziba, oddział lub wyznaczona jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 14. [Rejestr centralny informacji gromadzonych na podstawie ustawy]

1. Wojewoda realizuje niniejszą ustawę przy pomocy systemów teleinformatycznych stanowiących integralne części systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390).

2. Minister właściwy do spraw rodziny tworzy rejestr centralny obejmujący następujące informacje gromadzone na podstawie przepisów ustawy przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i wojewodów

podczas realizacji zadań w zakresie świadczenia wychowawczego:

1) dane dotyczące osób pobierających świadczenie wychowawcze, osób ubiegających się o świadczenie wychowawcze oraz dzieci, na które osoby te pobierają świadczenie wychowawcze lub ubiegają się o przyznanie tego świadczenia:

- a) imię i nazwisko,
- b) datę urodzenia,
- c) adres miejsca zamieszkania, miejsce zamieszkania,
- d) numer PESEL,
- e) numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość w przypadku osób, które nie posiadają numeru PESEL,
- f) stan cywilny,
- g) obywatelstwo,
- h) (uchylona),
- ha) informacje, czy osoba uprawniona jest rodzicem, opiekunem faktycznym dziecka, opiekunem prawnym dziecka, dyrektorem domu pomocy społecznej, rodziną zastępczą, osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka, dyrektorem placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorem regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorem interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego,
- hb) adres poczty elektronicznej i numer telefonu,
- i) (uchylona),
- ia) informacje o uczęszczaniu dziecka do szkół i placówek oświatowych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2597 oraz z 2023 r. poz. 185), okresie uczęszczania, typie lub rodzaju instytucji oraz nazwie i adresie siedziby instytucji, do której dziecko uczęszcza,
- ib) informacje o prawie do świadczeń opieki zdrowotnej,
- ic) (uchylona),
- j) liczbę i wysokość wypłaconych świadczeń,
- k) (uchylona),
- l) (uchylona),
- m) datę złożenia wniosku,
- n) datę przyznania świadczenia oraz numer sprawy,
- o) okres, na jaki świadczenie zostało przyznane,
- p) informacje o zgonie;

2) wartości udzielonych świadczeń.

2a. Przepisu ust. 2 pkt 1:

- 1) lit. f nie stosuje się do opiekuna faktycznego dziecka i opiekuna prawnego dziecka;
- 2) lit. f oraz ib nie stosuje się do rodziny zastępczej i osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka;
- 3) lit. f, g oraz ib nie stosuje się do dyrektora domu pomocy społecznej, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej i dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

2b. Dane do rejestru centralnego, o którym mowa w ust. 2, przekazuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

3. Informacje, o których mowa w ust. 2, są przetwarzane przez ministra właściwego do spraw rodziny w celu nadzorowania realizacji świadczeń wychowawczych oraz przez podmioty wymienione w ust. 4 w celu, w jakim informacje te zostały im udostępnione.

4. Informacje zawarte w rejestrze centralnym, o którym mowa w ust. 2, udostępnia się, w zakresie niezbędnym do realizacji ich zadań ustawowych, następującym podmiotom:

- 1) Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i wojewodzie - w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o przyznanie świadczenia wychowawczego, osób pobierających świadczenie wychowawcze oraz dzieci, na które osoby te pobierają świadczenie wychowawcze lub ubiegają się o przyznanie świadczenia wychowawczego;
- 2) organowi właściwemu, o którym mowa w art. 3 pkt 11 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, i wojewodzie - w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenia rodzinne, osób pobierających świadczenia rodzinne oraz członków ich rodzin;
- 3) organowi właściwemu dłużnika, o którym mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1205 i 2140), i organowi właściwemu wierzyciela, o którym mowa w art. 2 pkt 10 tej ustawy - w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego, osób pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego i członków ich rodzin oraz danych dotyczących dłużników alimentacyjnych;
- 4) jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej prowadzonym przez jednostki samorządu terytorialnego - w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej, osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej oraz członków ich

rodzin;

4a) organowi realizującemu świadczenie dobry start - w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o to świadczenie, osób pobierających to świadczenie oraz członków ich rodzin.

5) (uchylony).

6) Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych - w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o:

a) rodzinny kapitał opiekuńczy, o którym mowa w ustawie z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz. U. poz. 2270 oraz z 2022 r. poz. 2140), osób pobierających ten kapitał oraz członków ich rodzin,

b) dofinansowanie obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2023 r. poz. 204), osób pobierających to dofinansowanie oraz członków ich rodzin.

4a. ¹ Minister właściwy do spraw rodziny, w zakresie adresu poczty elektronicznej wskazanego we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w zakresie imienia, nazwiska, adresu miejsca zamieszkania oraz adresu poczty elektronicznej osoby otrzymującej świadczenie wychowawcze wskazanych we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, przetwarzają dane w celu przekazywania informacji związanych z uprawnieniami dla rodzin. Przepisy ust. 5 i 7 stosuje się odpowiednio.

4b. (uchylony).

5. Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz minister właściwy do spraw rodziny przechowują informacje, o których mowa w ust. 2, przez okres 2 lat od dnia zaprzestania udzielania świadczenia wychowawczego, z wyjątkiem informacji dotyczących osób, którym świadczenie nie zostało przyznane, które przechowuje się przez okres 1 roku od dnia, w którym decyzja w sprawie świadczenia stała się ostateczna, lub od dnia pozostawienia wniosku o ustalenie prawa do świadczenia bez rozpatrzenia.

6. Podmioty wymienione w ust. 4 przechowują informacje, o których mowa w ust. 2, przez okres 10 lat od dnia ich udostępnienia z rejestru centralnego, o którym mowa w ust. 2, z wyjątkiem informacji dotyczących osób, którym świadczenie wychowawcze nie zostało przyznane, które przechowuje się przez okres 1 roku od dnia, w którym decyzja w sprawie świadczenia stała się ostateczna, lub od dnia pozostawienia wniosku o ustalenie prawa do świadczenia bez rozpatrzenia.

7. Informacje, o których mowa w ust. 2, usuwa się niezwłocznie po upływie okresów przechowywania,

o których mowa w ust. 5 i 6.

8. Minister właściwy do spraw rodziny udostępnia ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, na jego żądanie, dane, o których mowa w ust. 2, w celu niezbędnym do wykonywania zadań analitycznych. Minister właściwy do spraw finansów publicznych dokonuje pseudonimizacji udostępnionych danych.

9. Minister właściwy do spraw informatyzacji po otrzymaniu od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informacji dotyczących osób uprawnionych do świadczenia wychowawczego i członków ich rodzin niezwłocznie przekazuje posiadane dane z rejestru PESEL w zakresie określonym w art. 8 pkt 26 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191).

10. Zakład Ubezpieczeń Społecznych może podejmować rozstrzygnięcia w sprawach świadczenia wychowawczego, w tym rozstrzygnięcia w sprawach indywidualnych, w oparciu o wyłącznie zautomatyzowane przetwarzanie danych osobowych, pod warunkiem zapewnienia stronie, której dotyczy podejmowane rozstrzygnięcie, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętego rozstrzygnięcia oraz prawa do uzyskania interwencji ludzkiej, do wyrażenia własnego stanowiska i do zakwestionowania takiego rozstrzygnięcia.

11. Zakład Ubezpieczeń Społecznych gromadzi dokumentację w sprawie świadczenia wychowawczego w systemie teleinformatycznym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w formie dokumentów elektronicznych oraz skanów dokumentów papierowych i innych załączników do wniosków.

12. Zakład Ubezpieczeń Społecznych udostępnia stronom postępowania, na ich wniosek, oraz organom uprawnionym na podstawie ustawy dokumentację zgromadzoną w sprawie świadczenia wychowawczego w formie wydruków z systemu teleinformatycznego lub w formie elektronicznej określonej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, o ile strona postępowania lub inny organ ma techniczne możliwości odczytania tej dokumentacji. Tak udostępniona dokumentacja nie wymaga uwierzytelnienia.

13. Wydruki dokumentów z systemu teleinformatycznego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w szczególności decyzje, wnioski oraz wezwania, mają moc równoważną z dokumentem elektronicznym znajdującym się w systemie teleinformatycznym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i nie wymagają uwierzytelnienia w postępowaniach administracyjnych oraz w postępowaniach sądowych.

Art. 14a. [Zasady przetwarzania danych osobowych przy składaniu wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego za pomocą systemu teleinformatycznego banku krajowego, spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej lub Zakładu Ubezpieczeń Społecznych]

1. Bank krajowy oraz spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa, o których mowa w art. 13 ust. 5 pkt 2, minister właściwy do spraw rodziny oraz podmiot udostępniający system teleinformatyczny wskazany w informacji, o której mowa w art. 13 ust. 6, na potrzeby złożenia wniosku i załączników do wniosku określonych w art. 13 ust. 4, składanych za pomocą systemu, o którym mowa odpowiednio w art. 13 ust. 5 pkt 2, 3 albo 4, w imieniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przetwarzają następujące dane osobowe dotyczące osób ubiegających się o świadczenie wychowawcze oraz członków ich rodzin:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) datę urodzenia;
- 3) adres miejsca zamieszkania;
- 4) stan cywilny;
- 5) obywatelstwo;
- 6) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 7) adres poczty elektronicznej i numer telefonu - w przypadku osoby występującej o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego;
- 8) informację, czy osoba występująca o przyznanie świadczenia wychowawczego lub członek rodziny wykonują pracę najemną lub pracę na własny rachunek w państwie, o którym mowa w art. 11 ust. 1;
- 9) numer rachunku płatniczego w kraju lub numer wydanego w kraju instrumentu płatniczego w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych;
- 10) informacje wynikające z dokumentów, o których mowa w art. 13 ust. 4 pkt 3.

2. Przepisu ust. 1:

- 1) pkt 4 nie stosuje się do opiekuna faktycznego dziecka i opiekuna prawnego dziecka;
- 2) pkt 4 i 8 nie stosuje się do rodziny zastępczej i osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka;
- 3) pkt 4, 5 i 8 nie stosuje się do dyrektora domu pomocy społecznej, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej i dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

3. Osoby upoważnione przez bank krajowy, spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową albo ministra właściwego do spraw rodziny, a także osoby upoważnione przez podmiot udostępniający

system teleinformatyczny wskazany w informacji, o której mowa w art. 13 ust. 6, do przetwarzania danych osobowych, o których mowa w ust. 1, są obowiązane do zachowania ich w poufności.

4. Bank krajowy, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa, minister właściwy do spraw rodziny, a także podmiot udostępniający system teleinformatyczny wskazany w informacji, o której mowa w art. 13 ust. 6, zapewniające możliwość złożenia wniosku i załączników do wniosku określonych w art. 13 ust. 4 za pomocą systemu, o którym mowa odpowiednio w art. 13 ust. 5 pkt 2, 3 lub 4, zapewniają niezbędne środki techniczne i organizacyjne służące zapewnieniu bezpieczeństwa przetwarzanych danych osobowych, o których mowa w ust. 1, oraz środki określone w art. 32 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.).

5. Bank krajowy, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa, minister właściwy do spraw rodziny, a także podmiot udostępniający system teleinformatyczny wskazany w informacji, o której mowa w art. 13 ust. 6, zapewniające możliwość złożenia wniosku i załączników do wniosku określonych w art. 13 ust. 4 za pomocą systemu, o którym mowa odpowiednio w art. 13 ust. 5 pkt 2, 3 albo 4, udostępniają Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych informacje służące potwierdzeniu spełnienia obowiązków określonych w art. 28 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), a także umożliwiają Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przeprowadzenie audytów i inspekcji.

6. W przypadku gdy bank krajowy, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa, minister właściwy do spraw rodziny, a także podmiot udostępniający system teleinformatyczny wskazany w informacji, o której mowa w art. 13 ust. 6, w celu umożliwienia złożenia wniosku i załączników do wniosku określonych w art. 13 ust. 4 za pomocą systemu, o którym mowa odpowiednio w art. 13 ust. 5 pkt 2, 3 lub 4, korzystają z usług innego podmiotu, który będzie przetwarzał dane osobowe, o których mowa w ust. 1, uważa się, że podmiot ten przetwarza dane osobowe w imieniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Przepisy ust. 3-5 oraz art. 13 ust. 21 stosuje się odpowiednio.

Art. 15. [Przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego; udzielanie informacji przez ośrodki pomocy społecznej]

1. Jeżeli w stosunku do osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia wychowawczego lub osoby

pobierającej to świadczenie wystąpią wątpliwości dotyczące sprawowania opieki nad dzieckiem, w tym również w przypadku, o którym mowa w art. 5a lub art. 22, wydatkowania świadczenia wychowawczego niezgodnie z celem lub marnotrawienia świadczenia wychowawczego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zwrócić się do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia wychowawczego lub osoby pobierającej to świadczenie kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. poz. 1818) - do dyrektora centrum usług społecznych o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, z późn. zm.), w celu weryfikacji tych wątpliwości.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może wystąpić do ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - centrum usług społecznych, o udzielenie informacji o okolicznościach dotyczących sprawowania opieki nad dzieckiem, marnotrawienia świadczenia wychowawczego lub wydatkowania go niezgodnie z celem, jeżeli informacje te zostały ustalone w rodzinnym wywiadzie środowiskowym przeprowadzonym nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem otrzymania przez ośrodek pomocy społecznej wniosku o udzielenie informacji.

3. (uchylony).

4. Jeżeli odpowiednio kierownik ośrodka pomocy społecznej albo dyrektor centrum usług społecznych w wyniku rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ust. 1 albo 2, ustalili, że świadczenie wychowawcze jest wydatkowane niezgodnie z celem lub marnotrawione, przekazuje informację o tym Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje należne osobie uprawnionej świadczenie wychowawcze na rachunek płatniczy lub na instrument płatniczy w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych odpowiednio ośrodka pomocy społecznej albo centrum usług społecznych w celu wypłaty tego świadczenia w sposób określony w art. 9.

6. Zakład Ubezpieczeń Społecznych informuje osobę uprawnioną do świadczenia wychowawczego o przekazaniu odpowiednio kierownikowi ośrodka pomocy społecznej albo dyrektorowi centrum usług społecznych realizacji wypłaty świadczenia wychowawczego w sposób określony w art. 9.

7. W przypadku gdy ustaną okoliczności wskazujące na wydatkowanie świadczenia wychowawczego niezgodnie z celem lub jego marnotrawienie, odpowiednio kierownik ośrodka pomocy społecznej albo dyrektor centrum usług społecznych informują Zakład Ubezpieczeń Społecznych o zasadności wznowienia przekazywania świadczenia wychowawczego na rachunek płatniczy lub na instrument płatniczy w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych osoby uprawnionej do świadczenia wychowawczego.

Art. 16. [Postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego z zastosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego]

1. W sprawach, w których mają albo mogą mieć zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego do osoby, o której mowa w art. 4 ust. 2, lub członka rodziny tej osoby albo dziecka, Zakład Ubezpieczeń Społecznych i wojewoda wymieniają się informacjami niezbędnymi do realizacji tych przepisów, w szczególności danymi określonymi w art. 13 ust. 3 i 3a oraz informacjami dotyczącymi rozstrzygnięcia w sprawie.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, Zakład Ubezpieczeń Społecznych prowadzi postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego zgodnie z art. 10.

3. Po ustaleniu, że w sprawie mają lub mogą mieć zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje wojewodzie informacje w zakresie wskazanym w ust. 1. Przekazanie informacji wojewodzie nie wstrzymuje załatwienia sprawy zgodnie z art. 10.

4. Wojewoda wykonuje obowiązki instytucji właściwej przewidziane w przepisach o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, z wyjątkiem obowiązków, o których mowa w ust. 2.

5. Wojewoda, na podstawie informacji pozyskanych w wyniku zastosowania ust. 1 i 4, a także informacji znanych mu z urzędu oraz uzyskanych bezpośrednio od osób, o których mowa w ust. 1, ustala, czy i w jakim okresie w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, a także wyznacza ustawodawstwo mające pierwszeństwo zgodnie z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

6. Wojewoda niezwłocznie przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informacje o ustaleniach, o których mowa w ust. 5.

7. Informacje przekazane przez wojewodę, zgodnie z ust. 6, stanowią dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych podstawę do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie świadczenia wychowawczego, jeżeli mają wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego lub jego wysokość.

8. W przypadku gdy wojewoda otrzymał, zgodnie z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, wniosek o ustalenie prawa do świadczenia rodzinnego w rozumieniu przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, przekazany przez instytucję właściwą w innym państwie określonym w art. 11 ust. 1, wojewoda wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku o świadczenie wychowawcze przez złożenie wniosku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sposób określony w art. 13 ust. 5. Przepisy art. 19 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 8, przepisy ust. 2-5 stosuje się odpowiednio.

Art. 17. [Obowiązki ZUS w zakresie prowadzonego postępowania w sprawie przyznania świadczenia]

1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest obowiązany do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych, o którym mowa w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, oraz z własnych rejestrów odpowiednio:

- 1) danych, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 1 lit. a, b, d, f, g, ia, ib oraz p;
- 2) informacji o dziecku umieszczonym w pieczy zastępczej, obejmujących następujące dane:
  - a) imię i nazwisko,
  - b) datę urodzenia,
  - c) obywatelstwo,
  - d) numer PESEL, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość,
  - e) informację o pozbawieniu rodziców władzy rodzicielskiej nad dzieckiem ze wskazaniem sądu wydającego postanowienie, daty wydania postanowienia oraz sygnatury sprawy,
  - f) informację o ustanowieniu opiekuna prawnego dziecka, ze wskazaniem sądu ustanawiającego opiekuna prawnego, daty wydania postanowienia oraz sygnatury sprawy,
  - g) formę rodzinnej pieczy zastępczej, w której zostało umieszczone dziecko, województwo, powiat i adres odpowiednio zamieszkania rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, powiat, który zawarł umowę z rodziną zastępczą zawodową, lub powiat organizujący rodzinny dom dziecka oraz imię i nazwisko osoby tworzącej rodzinę zastępczą lub osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka,
  - h) formę i typ instytucjonalnej pieczy zastępczej, w której zostało umieszczone dziecko lub

osoba, województwo, powiat, adres i nazwę odpowiednio placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego oraz imię i nazwisko osoby kierującej tą placówką lub tym ośrodkiem,
i) daty pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

3) informacji o rodzinie zastępczej lub osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, obejmujących następujące dane:

- a) imię i nazwisko,
- b) numer PESEL, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość,
- c) adres miejsca zamieszkania, ze wskazaniem powiatu i województwa;

4) informacji o osobie kierującej placówką opiekuńczo-wychowawczą, regionalną placówką opiekuńczo-terapeutyczną lub interwencyjnym ośrodkiem preadopcyjnym, a w przypadkach, o których mowa w art. 97 ust. 1a, 1b i 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - dyrektorze jednostki zapewniającej wspólną obsługę placówek opiekuńczo-wychowawczych, podmiocie, któremu zlecono realizację obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych lub podmiocie, któremu powiat zlecił prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych, obejmujących następujące dane:

- a) imię i nazwisko,
- b) numer PESEL, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL - numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość,
- c) nazwę placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, którymi ta osoba kieruje,
- d) adres, ze wskazaniem powiatu i województwa, numer NIP, numer REGON, adres poczty elektronicznej oraz numer telefonu placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, którymi ta osoba kieruje,
- e) informację o likwidacji lub o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, którymi ta osoba kierowała.

2. W przypadku braku możliwości samodzielnego uzyskania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych danych, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 1 lit. a, b, d, f oraz g, z przyczyn nieleżących po jego stronie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wzywa osobę, o której mowa w art. 13 ust. 1, do dołączenia tych informacji.

3. W przypadku awarii systemów teleinformatycznych służących do wymiany drogą elektroniczną informacji, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 1 lit. a, b, d, f oraz g, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uzyskuje te informacje w drodze pisemnej wymiany informacji. Podmioty prowadzące rejestry publiczne przekazują te informacje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

4. Systemy teleinformatyczne służące do wymiany danych, o których mowa w ust. 1, zapewniają w szczególności:

- 1) możliwość odnotowania w systemie, kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane uzyskał;
- 2) zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania.

Art. 18. [Okres, na jaki ustala się prawo do świadczenia]

1. Prawo do świadczenia wychowawczego ustalane jest na okres od dnia 1 czerwca do dnia 31 maja roku następnego.

2. Prawo do świadczenia wychowawczego ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, do końca okresu, o którym mowa w ust. 1, nie wcześniej niż od dnia odpowiednio urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką, przysposobienia dziecka lub faktycznego umieszczenia dziecka w domu pomocy społecznej albo w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

2a. Jeżeli w okresie 3 miesięcy, licząc od dnia urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką, przysposobienia dziecka lub faktycznego umieszczenia dziecka w domu pomocy społecznej lub w pieczy zastępczej, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, prawo to ustala się od miesiąca odpowiednio urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką, przysposobienia dziecka lub faktycznego umieszczenia dziecka w domu pomocy społecznej lub pieczy zastępczej do końca okresu, o którym mowa w ust. 1. W przypadku złożenia wniosku po tym terminie prawo do świadczenia wychowawczego ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, do końca okresu, o którym mowa w ust. 1.

2b. Jeżeli w terminie 3 miesięcy, licząc od dnia śmierci rodzica, opiekuna prawnego dziecka, opiekuna faktycznego dziecka, dyrektora domu pomocy społecznej, rodzica zastępczego, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, którym zostało

przyznane świadczenie wychowawcze, drugi rodzic, opiekun prawny dziecka, opiekun faktyczny dziecka, dyrektor domu pomocy społecznej, rodzic zastępczy, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka, dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektor interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na dane dziecko, prawo to ustala się, począwszy od dnia śmierci rodzica, opiekuna prawnego dziecka, opiekuna faktycznego dziecka, dyrektora domu pomocy społecznej, rodzica zastępczego, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, nie wcześniej jednak niż od pierwszego dnia miesiąca następującego po ostatnim miesiącu, za który zmarłemu rodzicowi, opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka, dyrektorowi domu pomocy społecznej, rodzicowi zastępczemu, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego wypłacono ostatnie świadczenie wychowawcze.

2c. Jeżeli w terminie 3 miesięcy, licząc od dnia śmierci rodzica, opiekuna prawnego dziecka, opiekuna faktycznego dziecka, dyrektora domu pomocy społecznej, rodzica zastępczego, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, z wniosku których toczyło się postępowanie o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, i postępowanie to nie zostało jeszcze zakończone, drugi rodzic, opiekun prawny dziecka, opiekun faktyczny dziecka, rodzic zastępczy, dyrektor domu pomocy społecznej, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka, dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektor interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na dane dziecko, prawo to ustala się drugiemu rodzicowi, opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka, dyrektorowi domu pomocy społecznej, rodzicowi zastępczemu, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, przyjmując za datę złożenia wniosku datę złożenia wniosku przez zmarłego rodzica, opiekuna prawnego dziecka, opiekuna faktycznego dziecka, dyrektora domu pomocy społecznej, rodzica zastępczego, osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

2d. Przepisy ust. 2b i 2c stosuje się odpowiednio w przypadku zaprzestania pełnienia funkcji dyrektora

domu pomocy społecznej, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

3. (uchylony).

4. (uchylony).

5. (uchylony).

5a. (uchylony).

6. (uchylony).

Art. 19. [Wezwanie do poprawienia lub uzupełnienia wniosku]

1. W przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wzywa pisemnie osobę ubiegającą się o świadczenie do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

2. W przypadku gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

3. W przypadku gdy przyczyną niedostarczenia wymaganego dokumentu przez osobę składającą wniosek jest brak wydania dokumentu przez właściwą instytucję w ustawowo określonym w odrębnych przepisach terminie, świadczenie wychowawcze przysługuje, począwszy od miesiąca, w którym wniosek został złożony.

4. (uchylony).

5. (uchylony).

6. (uchylony).

Art. 20. [Obowiązek powiadomienia ZUS o zmianie danych]

1. W przypadku zmiany informacji przekazanych we wniosku lub w dołączonych do niego załącznikach osoba otrzymująca świadczenie wychowawcze jest obowiązana do powiadomienia o tym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na swoim profilu informacyjnym w terminie 7 dni od dnia wystąpienia tych zmian.

2. Osoby ubiegające się lub otrzymujące świadczenie wychowawcze, instytucje publiczne i organizacje pozarządowe są obowiązane do udzielania, na żądanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wyjaśnień

oraz informacji co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego.

3. Osoby ubiegające się lub otrzymujące świadczenie wychowawcze, instytucje publiczne i organizacje pozarządowe są obowiązane do udzielania, na żądanie wojewody, wyjaśnień oraz informacji niezbędnych do realizacji obowiązków, o których mowa w art. 16 ust. 4.

4. W sytuacji gdy mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w przypadku powzięcia informacji o zmianie miejsca zamieszkania osoby, której przyznano świadczenie wychowawcze, powodującej zmianę właściwości wojewody, dotychczasowy wojewoda przekazuje sprawę wojewodzie właściwemu ze względu na nowe miejsce zamieszkania osoby, której przyznano świadczenie wychowawcze. Wojewoda właściwy realizuje zadania wynikające z art. 11.

Art. 21. [Wypłata świadczenia; przyjmowanie wniosków w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego na kolejny okres]

1. Świadczenie wychowawcze wypłaca się w okresach miesięcznych.

2. (uchylony).

3. Wnioski w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego na kolejny okres są przyjmowane od dnia 1 lutego danego roku.

4. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze na kolejny okres złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami do dnia 30 kwietnia danego roku, ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wypłata przysługującego świadczenia następuje do dnia 30 czerwca tego roku.

5. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze na kolejny okres złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 maja do dnia 31 maja danego roku, ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wypłata przysługującego świadczenia wychowawczego następuje do dnia 31 lipca tego roku.

5a. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze na dany okres złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 czerwca do dnia 30 czerwca danego roku, ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wypłata przysługującego świadczenia wychowawczego następuje do dnia 31 sierpnia tego roku.

5b. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze na dany okres złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 lipca do dnia 31 lipca danego roku, ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wypłata przysługującego świadczenia wychowawczego następuje do dnia 30 września tego roku.

5c. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze na dany okres złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 sierpnia danego roku do dnia 31 sierpnia danego roku, ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wypłata przysługującego świadczenia wychowawczego następuje do dnia 31 października tego roku.

6. Podmiot realizujący świadczenie wychowawcze jest obowiązany poinformować osoby ubiegające się o to świadczenie o terminach składania wniosków, o których mowa w ust. 4 i 5.

Art. 22. [Zbieg prawa do świadczeń]

W przypadku zbiegu prawa rodziców, opiekunów prawnych dziecka lub opiekunów faktycznych dziecka do świadczenia wychowawczego, świadczenie to wypłaca się temu z rodziców, opiekunów prawnych dziecka lub opiekunów faktycznych dziecka, który faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem. Jeżeli opieka nad dzieckiem sprawowana jest równocześnie przez oboje rodziców, opiekunów prawnych dziecka lub opiekunów faktycznych dziecka, świadczenie wychowawcze wypłaca się temu, kto pierwszy złoży wniosek. W przypadku gdy po złożeniu wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego przez rodzica, opiekuna prawnego dziecka lub opiekuna faktycznego dziecka drugi rodzic, opiekun prawny dziecka lub opiekun faktyczny dziecka złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego w związku z opieką nad tym samym dzieckiem, Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustala kto sprawuje opiekę i w tym celu może zwrócić się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w celu ustalenia osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem. Przepisy art. 15 ust. 2 stosuje się.

Art. 23. [Odmowa przyznania prawa do świadczenia, wstrzymanie i wznowienie wypłaty świadczenia]

1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmawia przyznania prawa do świadczenia wychowawczego, jeżeli osoba ubiegająca się o to świadczenie uniemożliwi przeprowadzenie wywiadu, o którym mowa w art. 15 ust. 1, lub nie udzieli podczas tego wywiadu wyjaśnień co do okoliczności objętych wywiadem.

1a. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w przypadku wątpliwości dotyczących spełniania warunków do otrzymywania świadczenia wychowawczego, w szczególności warunku zamieszkiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 1 ust. 3, może wezwać osobę ubiegającą się lub otrzymującą świadczenie wychowawcze do osobistego udzielenia, w wyznaczonym terminie, wyjaśnień oraz informacji co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia

wychowawczego.

1b. Zakład Ubezpieczeń Społecznych pozostawia bez rozpatrzenia wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, jeżeli osoba, która została wezwana do udzielenia wyjaśnień lub informacji co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego, w szczególności spełniania warunku zamieszkiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 1 ust. 3, nie udzieli tych wyjaśnień lub informacji w wyznaczonym terminie.

2. Wpłata świadczenia wychowawczego podlega wstrzymaniu, jeżeli osoba otrzymująca to świadczenie odmówiła udzielenia lub nie udzieliła w wyznaczonym terminie wyjaśnień co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego, w tym uniemożliwiła przeprowadzenie wywiadu, o którym mowa w art. 15 ust. 1, lub nie udzieliła podczas tego wywiadu wyjaśnień co do okoliczności objętych wywiadem.

3. W przypadku przeprowadzenia wywiadu, o którym mowa w art. 15 ust. 1, lub udzielenia wyjaśnień, o których mowa w ust. 2, świadczenie wychowawcze wypłaca się od miesiąca, w którym przeprowadzono wywiad lub wpłynęły wyjaśnienia, do końca okresu, w jakim przysługuje świadczenie wychowawcze, jeżeli osoba spełnia warunki określone w ustawie.

4. (uchylony).

5. (uchylony).

6. (uchylony).

Art. 23a. [Bezgotówkowa forma wypłaty świadczenia]

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca świadczenie wychowawcze w formie bezgotówkowej na wskazany przez osobę ubiegającą się o to świadczenie we wniosku, o którym mowa w art. 13 ust. 3, numer rachunku płatniczego w kraju lub numer wydany w kraju instrumentu płatniczego w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Art. 24. [Przetwarzanie i zabezpieczenie danych osobowych; wydawanie zaświadczeń]

Podmioty realizujące zadania w zakresie świadczenia wychowawczego oraz podmioty, których systemy teleinformatyczne są wykorzystywane do składania wniosków i załączników do wniosków, o których mowa w art. 13 ust. 4, mogą przetwarzać, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań wynikających z niniejszej ustawy, dane osobowe osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze, dzieci, na które osoba ta ubiega się o przyznanie świadczenia wychowawczego, oraz dane innych osób

wskazane we wniosku lub załącznikach do wniosku.

Art. 25. [Nienależnie pobrane świadczenie]

1. Osoba, która pobrała nienależnie świadczenie wychowawcze, jest obowiązana do jego zwrotu.

2. Za nienależnie pobrane świadczenie wychowawcze uważa się:

1) (uchylony);

1a) (uchylony);

2) świadczenie wychowawcze przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą to świadczenie;

3) (uchylony);

4) (uchylony);

5) świadczenie wychowawcze wypłacone osobie innej niż osoba, której świadczenie zostało przyznane, z przyczyn niezależnych od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;

6) świadczenie wychowawcze wypłacone mimo braku prawa do tego świadczenia.

2a. Za nienależnie pobrane świadczenie wychowawcze nie uznaje się świadczenia przyznanego rodzicowi, opiekunowi prawnemu dziecka albo opiekunowi faktycznemu dziecka, który zmarł, pobranego przez rodzica, opiekuna prawnego dziecka albo opiekuna faktycznego dziecka, którym zostało ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na podstawie art. 18 ust. 2b.

3. Od kwot nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, 5 i 6, są naliczane odsetki ustawowe za opóźnienie, chyba że przyznanie świadczenia wychowawczego było następstwem błędu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

3a. W przypadkach gdy nienależnie pobrane świadczenie wychowawcze wynika z decyzji tymczasowej wydanej na podstawie przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, przepisu ust. 3 nie stosuje się.

4. Należności z tytułu nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego stała się ostateczna.

5. Bieg przedawnienia przerywa:

1) odroczenie terminu płatności należności,

2) rozłożenie spłaty należności na raty,

3) zastosowanie środka egzekucyjnego, o którym dłużnik został powiadomiony,

4) ogłoszenie upadłości

- przy czym po przerwaniu biegu terminu przedawnienia biegnie on na nowo odpowiednio od dnia następującego po dniu odroczenia terminu płatności należności, rozłożenia spłaty należności na raty, zastosowania środka egzekucyjnego, o którym dłużnik został powiadomiony, lub ogłoszenia upadłości.

6. Decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego nie jest wydawana, jeżeli od terminu jego pobrania upłynęło więcej niż 2 lata.

7. Kwoty nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie ustalone ostateczną decyzją podlegają potrąceniu z wypłacanego świadczenia wychowawczego, świadczenia dobrego start oraz ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych wypłacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Kwoty nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie ustalone ostateczną decyzją podlegają również potrąceniu z wypłacanego rodzinnego kapitału opiekuńczego, o którym mowa w ustawie z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym, oraz z wypłacanego dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

8. Nienależnie pobrane świadczenie wychowawcze podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

9. Kwoty nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego podlegają zwrotowi łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie na rachunek bankowy wskazany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Odsetki są naliczane od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty świadczenia wychowawczego do dnia spłaty.

10. Zakład Ubezpieczeń Społecznych może odstąpić od żądania zwrotu kwoty nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego łącznie z odsetkami w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczące sytuacji rodziny. Do nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego stosuje się odpowiednio art. 84 ust. 8a-8e ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009, z późn. zm.).

11. W przypadku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego w formie czeku, nie realizuje się czeku, gdy kwota zwrotu jest niższa niż koszty obsługi czeku.

12. W przypadku śmierci osoby, która pobrała nienależnie świadczenie wychowawcze, wygasają należności, o których mowa w ust. 2 i 9.

Art. 26. [Zwrot świadczenia w razie śmierci osoby uprawnionej]

1. Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są obowiązani zwrócić z tych rachunków Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych na jego wniosek kwoty świadczenia wychowawczego przekazane po dniu śmierci osoby uprawnionej na ten rachunek albo instrument płatniczy.
2. Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są zwolnieni od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa w ust. 1, jeżeli przed otrzymaniem wniosku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dokonali z tych rachunków wypłat innym osobom i te wypłaty nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub w części, oraz w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku poinformują o tym Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wraz ze wskazaniem osób, które pobrały wypłaty.
3. Zwrot kwot świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za zwrot świadczeń nienależnie pobranych.

Art. 27. [Zmiana lub uchylene decyzji w sprawie świadczenia]

1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych może bez zgody strony zmienić lub uchylić prawo do świadczenia wychowawczego, jeżeli uległa zmianie sytuacja rodzinna mająca wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego, osoba nienależnie pobrała świadczenie wychowawcze lub wystąpiły inne okoliczności mające wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego.
2. Zmiana rozstrzygnięcia dotyczącego prawa do świadczenia wychowawczego na korzyść strony nie wymaga jej zgody.
3. W sprawach o świadczenie wychowawcze realizowane w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego wojewoda może zmienić decyzję odmawiającą przyznania świadczenia wychowawczego w przypadku otrzymania informacji o odmowie przyznania świadczeń na rodzinę w innym państwie członkowskim w związku z zastosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub przyznania tych świadczeń w niższej wysokości niż przyjęto przy wydawaniu zmienianej decyzji.
4. Wszczęcie postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 3, następuje z urzędu i nie wymaga zawiadomienia strony.

Art. 28. [Stosowanie przepisów k.p.a.; sąd administracyjny właściwy do rozpoznawania spraw sądownoadministracyjnych związanych ze świadczeniem]

1. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 i 2185), z zastrzeżeniem ust. 2 oraz z zastrzeżeniem, że organem wyższego stopnia w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.
2. W sprawach o świadczenie wychowawcze realizowane w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego przez wojewodę przepisów art. 37 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego nie stosuje się.
3. Do rozpoznania spraw sądownoadministracyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 259) jest właściwy wojewódzki sąd administracyjny, na którego obszarze właściwości ma miejsce zamieszkania osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze lub osoba pobierająca świadczenie wychowawcze.
4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do spraw, o których mowa w art. 16.

Art. 28a. ² [Przekazywanie informacji na adres poczty elektronicznej wnioskodawcy]

1. Minister właściwy do spraw rodziny może przekazywać na wskazany we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego adres poczty elektronicznej informacje związane z uprawnieniami dla rodzin.
2. Minister właściwy do spraw rodziny, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, może przekazywać osobie otrzymującej świadczenie wychowawcze, na wskazany we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego adres miejsca zamieszkania lub adres poczty elektronicznej, informacje związane z uprawnieniami dla rodzin.

Rozdział 5

Finansowanie świadczenia wychowawczego

Art. 29. [Sposób finansowania świadczenia]

1. (uchylony).
2. Do finansowania świadczenia wychowawczego mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.).
3. Świadczenie wychowawcze i koszty jego obsługi są finansowane z budżetu państwa.

4. Koszty obsługi, o których mowa w ust. 3, wynoszą 0,1% kwoty przeznaczonej na wypłatę świadczeń wychowawczych.
5. Zwroty nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych w trakcie danego roku budżetowego nie mają wpływu na wysokość kosztów obsługi, o których mowa w ust. 4.
6. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, na wniosek ministra właściwego do spraw rodziny, działającego w porozumieniu z właściwymi dysponentami części budżetowych, może dokonywać przeniesień wydatków budżetowych między częściami budżetu państwa, działami, rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków, z przeznaczeniem na zadania wynikające z niniejszej ustawy.
7. Wydatki zaplanowane na zadania wynikające z niniejszej ustawy, w częściach budżetowych, z wyłączeniem rezerw celowych, oraz przeniesione w trybie, o którym mowa w ust. 6, nie mogą być przeznaczane na realizację innych zadań.
8. Do wydatków przeniesionych w trybie, o którym mowa w ust. 6, nie stosuje się przepisów art. 170 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Art. 30. [Obowiązki sprawozdawcze ZUS]

1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych sporządza miesięczne sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego i przekazuje je drogą elektroniczną ministrowi właściwemu do spraw rodziny w terminie do 10. dnia miesiąca następującego po upływie każdego miesiąca.
2. Minister właściwy do spraw rodziny może, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, wystąpić do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o sporządzenie i przekazanie sprawozdań z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego w innych terminach i za inne okresy, niż określone w ust. 1.
3. Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego są przekazywane zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 31.

W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z

późn. zm.) w art. 833: (zmiany pominięte).

Art. 32.

W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1619, z późn. zm.) w art. 10 § 4 i 5 otrzymują brzmienie: (zmiany pominięte).

Art. 33.

W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.) w art. 21 w ust. 1: (zmiany pominięte).

Art. 34.

W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 oraz z 2016 r. poz. 35 i 64) w art. 20t ust. 8 otrzymuje brzmienie: (zmiany pominięte).

Art. 35.

W ustawie z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (Dz. U. z 2015 r. poz. 2071) w art. 30 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu: (zmiany pominięte).

Art. 36.

W ustawie z dnia 30 listopada 1995 r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 763, z późn. zm.) w art. 8 w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie: (zmiany pominięte).

Art. 37.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.) w art. 6d w ust. 4a w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu: (zmiany pominięte).

Art. 38.

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2135 i 2281) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 39.

W ustawie

z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613, z późn. zm.) w art. 299: (zmiany pominięte).

Art. 40.

W ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 966, z późn. zm.) w art. 3 w ust. 3 zdanie drugie otrzymuje brzmienie: (zmiany pominięte).

Art. 41.

W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 42.

W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 43.

W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2015 r. poz. 783, z późn. zm.) w art. 2 w ust. 1 w pkt 1 lit. c otrzymuje brzmienie: (zmiany pominięte).

Art. 44.

W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2016 r. poz. 169) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 45.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.) w art. 50 w ust. 6 pkt 4 otrzymuje brzmienie: (zmiany pominięte).

Art. 46.

W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 47.

W ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. poz. 1863 oraz z 2015 r. poz. 1359) w art. 10: (zmiany pominięte).

Rozdział 7

Przepisy przejściowe, dostosowujące i przepis końcowy

Art. 48. [Pierwszy okres, na jaki ustalane jest prawo do świadczenia]

1. Pierwszy okres, na który ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego, rozpoczyna się z dniem wejścia w życie ustawy i kończy się dnia 30 września 2017 r.
2. W przypadku ustalania prawa do świadczenia wychowawczego na okres, o którym mowa w ust. 1, rokiem kalendarzowym, z którego dochody stanowią podstawę ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego, jest rok kalendarzowy 2014. Prawo do świadczenia ustala się z uwzględnieniem określonych ustawą przepisów o utracie i uzyskaniu dochodu.

Art. 49. [Złożenie wniosku o przyznanie świadczenia na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej]

1. W przypadku złożenia wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, dodatku wychowawczego lub dodatku do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa w art. 115 ust. 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, prawo do świadczenia wychowawczego, dodatku wychowawczego lub dodatku do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa w art. 115 ust. 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na podstawie tego wniosku ustala się począwszy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.
2. Ustalenie i wypłata świadczenia wychowawczego, dodatku wychowawczego lub dodatku do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa w art. 115 ust. 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku złożenia wniosku w terminie, o którym mowa w ust. 1, następuje w terminie 3 miesięcy licząc od dnia złożenia wniosku z prawidłowo wypełnionymi dokumentami.

Art. 50. [Oświadczenie lub zaświadczenie o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.]

1. Do dnia utworzenia systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1359 i 2183), nie dłużej jednak niż do dnia 1 stycznia 2018 r., w zakresie dotyczącym dołączania do wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego informacji o wysokości składek na

ubezpieczenie zdrowotne z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze dołącza do wniosku oświadczenie albo zaświadczenie o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.". Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Art. 51. [Uprawnienia i obowiązki banków krajowych]

Banki krajowe mogą wykonywać czynności, o których mowa w art. 13 ust. 5 pkt 3 i ust. 10, od dnia wejścia w życie ustawy. Banki krajowe wykonujące czynności, o których mowa w art. 13 ust. 5 pkt 3 i ust. 10, są obowiązane dostosować statuty do przepisów ustawy w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 52. [Koszty obsługi w 2016 r.]

Koszty obsługi, o których mowa w art. 29 ust. 3, w przypadku organu właściwego w roku 2016 wynoszą 2% otrzymanej dotacji na świadczenie wychowawcze.

Art. 53. [Wyznaczenie lub utworzenie jednostek właściwych do realizacji zadań z zakresu świadczenia]

1. Organy gminy i województwa do dnia wejścia w życie ustawy wyznaczają lub tworzą jednostki organizacyjne właściwe do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego. Przepisy art. 10 ust. 2 i 3 i art. 11 ust. 2 stosuje się.

2. Wojewoda, w terminie tygodnia od dnia wejścia w życie niniejszego przepisu, jest obowiązany przekazać organom gminy środki finansowe na wdrożenie ustawy. Przekazane środki finansowe pomniejszają koszty obsługi, o których mowa w art. 52.

3. Środki finansowe, o których mowa w ust. 2, wojewoda przekazuje w wysokości uzgodnionej z ministrem właściwym do spraw rodziny.

Art. 54. [Pierwsze sprawozdanie z realizacji ustawy]

1. Rada Ministrów składa po raz pierwszy Sejmowi i Senatowi sprawozdanie, o którym mowa w art. 3, za okres od dnia wejścia w życie ustawy do dnia 31 grudnia 2017 r., w terminie do dnia 30 września 2018 r.

2. Minister właściwy do spraw rodziny, nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, przedstawi Radzie Ministrów ocenę systemów świadczeń na rzecz rodziny wraz z wnioskami dotyczącymi zmian w tych systemach.

Art. 55. [Początek stosowania niektórych nowych przepisów]

1. Przepisy art. 3 pkt 23 i 24 ustawy, o której mowa w art. 41, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się nie wcześniej niż przy ustalaniu prawa do świadczeń na okres zasiłkowy rozpoczynający się od dnia 1 listopada 2016 r.

2. Przepisy art. 2 pkt 17 i 18 ustawy, o której mowa w art. 44, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się nie wcześniej niż przy ustalaniu prawa do świadczeń na okres świadczeniowy rozpoczynający się od dnia 1 października 2016 r.

Art. 56. [Stosowanie nowych przepisów do przyznawania studentom i doktorantom stypendiów socjalnych]

Przepisy art. 3 pkt 23 i 24 ustawy, o której mowa w art. 41, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się do przyznawania studentom i doktorantom stypendiów socjalnych, o których mowa w art. 173 ust. 1 pkt 1 i art. 199 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym, od dnia 1 października 2016 r.

Art. 57. [Utrzymanie w mocy aktów wykonawczych]

1. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 107 ust. 6 ustawy, o której mowa w art. 42, oraz art. 187 ust. 6 ustawy, o której mowa w art. 46, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 107 ust. 6 ustawy, o której mowa w art. 42, oraz art. 187 ust. 6 ustawy, o której mowa w art. 46, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 23 ust. 5 ustawy, o której mowa w art. 41, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 23 ust. 5 ustawy, o której mowa w art. 41, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 58. [Wejście w życie ustawy]

Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia³, z wyjątkiem art. 53, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

¹ Art. 14 ust. 4a zmieniony przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. (Dz.U.2023.1565) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2023 r.

² Art. 28a zmieniony przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. (Dz.U.2023.1565) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2023 r.

³ Ustawa została ogłoszona w dniu 17 lutego 2016 r.